

BİLİM ve TEKNİK

C İ L T 4 0 S A Y I 4 7 1

TÜBİTAK

"Benim mânevi mirasım ilim ve akıldır"
Mustafa Kemal Atatürk

Sahibi

TÜBİTAK Adına Başkan V.

Prof. Dr. Nüket Yetiş

Genel Yayın Yönetmeni

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Raşit Gürdilek (rasit.gurdilek@tubitak.gov.tr)

Yayın Kurulu

Güldal Büyükdamgacı Alogan

Mustafa Atakan

Vural Altın

Olgun Güven

Ekmel Özbay

Ahmet Onat

Mahir Özmen

Adnan Kurt

Teknik Koordinatör

Duran Akca (duran.akca@tubitak.gov.tr)

Redaksiyon

Zeynep Tozar (zeynep.tozar@tubitak.gov.tr)

Araştırma ve Yazı Grubu

Gülün Akbaba (gulgun.akbaba@tubitak.gov.tr)

Alp Akoğlu (alp.akoglu@tubitak.gov.tr)

Deniz Candaş (deniz.candas@tubitak.gov.tr)

Bülent Gözcelioğlu (bulent.gozcelioglu@tubitak.gov.tr)

Serpil Yıldız (serpil.yildiz@tubitak.gov.tr)

Yıldız Takımı Editörleri

Gökhan Tok (gokhan.tok@tubitak.gov.tr)

Elif Yılmaz (elif.yilmaz@tubitak.gov.tr)

Bilim ve Teknik Sanat Yönetmeni

Ayşegül D. Bircan (aysegul.bircan@tubitak.gov.tr)

Yıldız Takımı Sanat Yönetmeni

Aytaç Kaya (aytac.kaya@tubitak.gov.tr)

Web Uygulama

Sadi Atılğan (sadi.atilgan@tubitak.gov.tr)

Okur İlişkileri

Zehra Şen (zehra.sen@tubitak.gov.tr)

Vedat Demir (vedat.demir@tubitak.gov.tr)

Figen U. Akdere (figen.ulas@tubitak.gov.tr)

İbrahim Aygün (ibrahim.aygun@tubitak.gov.tr)

İdari Hizmetler

Kemal Çetinkaya (kemal.cetinkaya@tubitak.gov.tr)

Eskiden biraz daha kuramsal, biraz daha uzak gelirdi; ama galiba artık kimse alıştığımız iklimde bir gariplik olduğunu kavramak için haber bültenlerine, bilimsel makalelere gerek duymuyor. Belki haber bültenlerinin ardındaki "hava durumu"nu daha bir ilgiyle izler olduk, ama durumu kavramak için meteoroloji raporlarına da fazla gerek yok. Bedenlerimizin kendi algılayıcıları raporu daha önce veriyor. Beynimiz de öyle. Kış içinde baharı şubatta, marıtta gördüğümüz sıkça olurdu da, ocak içinde hatırlayanımız pek fazla olmasa gerek. Tabii açıkça itiraf etmekten utansak da kar kıyamet arasında biraz ısınmak doğrusu fena olmuyor ama, bu ısınmanın sürekli olacağı korkusu tabii ki keyfimizi kaçırıyor. İş keyifle kalsa yine iyi; yağmayan yağmur, yağmayan kar, özlediğimiz baharda, yazda daha az su, daha pahalı gıda demek. İşin ucu kendimize dokunmaya başlayınca "Daha 50 yıl varmış; kim ölee, kim kala!" rahatlığına da veda etmek gerekiyor. Bu "kim"ler artık daha çetin bir yaşam kavgası mirası bıraktığımız çocuklarımız, torunlarımız olarak gözlerimizde somutlaşıyor. Tabii içgüdülerimiz, zihnimizdeki erimi biraz daha uzamış olsa da, yine de günümüze odaklı. Zaten görünen o ki, bir türün bireyleri olarak ortak özelliğimiz, ileriye bakmaktan fazla hoşlanmamamız. Ama geriye baktığımızda da, kaçındığımız gelecek resmi aynadaki ters görüntü gibi karşımızda. Gökhan Tok arkadaşımızın çalışmasıyla görüyoruz. Uyarlılığı tetikleyen, iklim değişimi olmuş. Ne kadar olumsuz olsa da, uyarılığa doğru bir yol açmış. Ama burada kritik nokta açık bir yolun bulunması. İnsanlığın uygarlıkla tanıştığı Neolitik dünyasını alalım: Nüfus mu arttı? Biraz daha fazla tarla aç. Kuraklık mı oldu, yoksa etrafı buzullar mı kapladı? Kalk göç et. Tabii bütün bunlar atalarımızın gamsız, tasasız bir ömür sürdükleri anlamına gelmiyor. Kuşku yok ki, yaşam o zaman daha çetindi; şimdiyse hiç olmazsa fizik anlamda daha kolay. Ama iş yola gelince, galiba biz de artık sonuna gelmiş oluyoruz. Artık düşecek yol yok. O zaman belki birkaç milyon insan yaşarken şimdi yaşayanlar en az 6 milyar. Bir felakette bırakın sizi ülkelerine kabul edecek dostları, komşu kasabada, kentte bir barınak bulmak hayal. Haydi, bu kez türümüzün hoşlandığı bir alışkanlıkla yakın tehdidi görmezden gelip hayallere fantezilere dalalım. Diyelim ki Dünyamızı yaşanmaz hale getirsek de, görkemli uygarlığımız bize bir çıkış yolu bulur. Sizi, bizi bıraktık; soyumuzun geleceğini düşünüyoruz diyelim. Kaç kişi atlayıp Galactica'larla, raptorlarla evreni kolonileştirecek. Bilimle bilimkurgu arasındaki uçurum kapandıkça, fantezilerin de tadı kaçıyor. Durduğunuz yerden ısınılmaya, bildiğimiz fizik engel. En yakın Güneş dışı gezegene gitmek için gereken on binlerce yıllık yolu kısaltmaya da teknolojimiz... İyisi mi, manzara canımızı sıksa da biz yine yakın geleceğe dönüp daha yüzyıllar boyu bir yere kıpırdayamayacağımız dünyamızı, yeniden yaşama dost kılmaya çalışalım. Bunun için herkese, sloganların, bilgi nutukların ötesinde düşen somut görevler var. Her yerde olduğu gibi burada da bize yol gösterecek olan bilim. Onun için iklim değişiminin olumlu ve olumsuz toplumsal dinamiklerine kısaca göz attıktan sonra, iklimin o çok hassas fiziksel dinamiklerini de birlikte yakından tanyalım istedik. Tabii ki bunu kim yapacak? Elbette zihinsel ve bedensel dinamiklerine sık sık başvurduğumuz Vural Altın hocamız! Hazırladığı kapsamlı dosya, yalnızca iklim değişiminin geçmişi ve geleceğine yolculuk için sağlam bir köprü oluşturmakla kalmıyor, uzun yıllar yararlanacağınız bir başvuru kaynağı olarak Yeni Ufuklara havuzu içinde yerini alıyor.

Saygılarımla

Raşit Gürdilek

Yazışma Adresi : Bilim ve Teknik Dergisi Atatürk Bulvarı No: 221
Kavaklıdere 06100 Çankaya - Ankara
Yazı İşleri : Tel: (312) 427 06 25 (312) 427 23 92 Faks: (312) 427 66 77
Satış-Abone-Dağıtım : Tel: (312) 467 32 46 (312) 468 53 00/1061 ve 3438
Faks: (312) 427 13 36
TÜBİTAK Santral : Tel: (312) 468 53 00
Adres : Atatürk Bulvarı, 221 Kavaklıdere 06100 Ankara
Reklam : Tel: (312) 427 06 25 (312) 427 23 92 Faks: (312) 427 66 77

Internet : www.biltek.tubitak.gov.tr
e-posta : bteknik@tubitak.gov.tr
ISSN 977-1300-3380
Fiyatı 3,50 YTL (KDV dahil)
Yurtdışı Fiyatı 5 EURO.
Dağıtım : Merkez Dağıtım A.Ş.
Baskı : Promat Basım Yayın San ve Tic. A.Ş. www.promat.com.tr
Tel: (0212) 456 63 63